

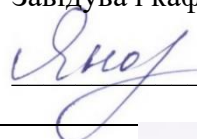
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІНФРАСТРУКТУРИ ТА ТЕХНОЛОГІЙ
ІНСТИТУТ УПРАВЛІННЯ, ТЕХНОЛОГІЙ ТА ПРАВА
ФАКУЛЬТЕТ УПРАВЛІННЯ І ТЕХНОЛОГІЙ
КАФЕДРА ЕКОНОМІКИ, МАРКЕТИНГУ ТА БІЗНЕС-АДМІНІСТРУВАННЯ

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**Економіка водного
транспорт**

Затверджено:

Протокол засідання кафедри економіки,
маркетингу та бізнес-адміністрування
№ 11 від 02 березня 2023 р.
Завідувач кафедри ЕМБА

 В.П. Яновська

Викладач	ЯНОВСЬКА Вікторія Петрівна Доктор економічних наук, професор	
Посилання профіль викладача на сайті ДУІТ	ЯНОВСЬКА Вікторія Петрівна	
E-mail	v.yanovska@ukr.net	
Факультет, Кафедра	Факультет Управління і технологій Кафедра економіки, маркетингу та бізнес-адміністрування м. Київ, вул. Івана Огієнка, 19, каб. 904 телефон: +38095-837-60-12	
Консультації	Кожен понеділок та середа з 10 до 12 м. Київ, вул. Івана Огієнка, 19, каб. 904 або за ZOOM посиланням	
Офіційна назва освітньої програми	Економіка	
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)	
Галузь знань, спеціальність	27 «Транспорт» 275.01 «Транспортні технології (на морському та річковому транспорті)»	
Статус дисципліни (обов'язкова, вибіркова)	Цикл дисциплін професійної підготовки, вибіркова	
Курс/ Семестр викладання	6/3	
Обсяг дисципліни	4 кредити ECTS / 120 загальна кількість годин	
Види та кількість аудиторних занять	Лекції – 20 годин/ 24 годин Практичні заняття – 8 години/ 4 години	

Локація та матеріально-технічне забезпечення	Аудиторія згідно з розкладом. Мультимедійний проєктор, мережа Інтернет.
Мова викладання	Українська
Мета вивчення дисципліни	Формування у майбутніх бакалаврів компетенцій в галузі економіки транспорту, уявлень про склад і структуру транспортно–дорожнього комплексу, організацію економічних процесів, систему основних економічних показників, їх планування та оцінку, методи управління економічним розвитком транспорту, в яких розкриваються знання, вміння та навички, що дозволяють акумулювати результати діяльності підприємств транспорту, приймати рішення щодо управління взаємодією видів транспорту та підвищення ефективності роботи транспортної системи в цілому.
Інтегральна компетентність	Здатність розв’язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в ході професійної діяльності у галузі фінансів, банківської справи та страхування або у процесі навчання, що передбачає застосування окремих методів і положень фінансової науки та характеризується невизначеністю умов і необхідністю врахування комплексу вимог здійснення професійної та навчальної діяльності
Загальні компетентності	ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК08. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК11. Здатність спілкуватися з представниками інших професій груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).
Спеціальні (фахові) компетентності	СК07. Здатність складати та аналізувати фінансову звітність. СК10. Здатність визначати, обґрунтовувати та брати відповідальність за професійні рішення. СК13 Здатність до управління доходами й витратами суб’єктів господарювання, уміння управляти грошовими потоками на підприємстві.
Програмні результати навчання	ПР01. Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв’язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем. ПР09. Формувати і аналізувати фінансову звітність та правильно інтерпретувати отриману інформацію. ПР10. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних, збирати та аналізувати необхідну фінансову інформацію, розраховувати показники, що характеризують стан фінансових систем. ПР14. Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик фінансових систем, а також особливостей поведінки їх суб’єктів. ПР16. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв’язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати. ПР21. Розуміти вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави.

ЧОМУ ВАЖЛИВИЙ КУРС

Транспорт є важливим сектором економіки, що формує інші сектори і сприяє розвитку регіональної та міжнародної торгівлі. Транспортна діяльність є передумовою для укладання угод про економічне співробітництво і широкого залучення регіонів в економічні відносини шляхом створення системи розподілу, відкритої для потреб потенційних бенефіціарів. Сучасна діяльність транспортно-логістичного сектору здійснює масштабний, складний та комплементарний вплив на зовнішнє середовище, обумовлюючи виникнення низки економічних, екологічних та соціальних ефектів. Транспорт є вагомим споживачем енергії, займаючи перше місце серед споживачів в ЄС та третє в Україні. Використання значних обсягів енергії об'єктивно обумовлює великий масштаб викидів речовин в атмосферну. Важливе місце в транспортній системі України займає водний транспорт. Водний транспорт забезпечує понад половини світового вантажообігу, є провідним щодо забезпечення зовнішньоекономічних зв'язків і має значний потенціал для економічного зростання, у т.ч. в контексті реалізації принципів сталого розвитку. Зважаючи на велику кількість суб'єктів господарювання на транспортному ринку в цілому та ринку послуг водного транспорту, а отже широкі можливості майбутнього працевлаштування, формування у бакалаврів спеціальних знань і навичок з економіки водного транспорту сприятиме зростанню їхньої конкурентоспроможності, як фахівців, на ринку праці.

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ЗА ТЕМАМИ

Модуль 1. ЕКОНОМІКА ТРАНСПОРТУ

Модуль I. Транспорт як галузь національної економіки

Тема 1. Місце та роль транспорту у структурі національної економіки. Сфери та галузі економіки. Структура економіки за видами економічної діяльності. Поняття транспортної системи, транспортно-дорожнього комплексу та продукції транспорту. Транспорт і ланцюги створення вартості. Роль і види транспорту загального користування. Логістика та розподіл транспортних потоків. Комплексний розвиток видів транспорту. Основні показники економічної діяльності транспорту.

Тема 2. Структура та регулювання транспортних ринків. Ринок транспортних послуг. Конкурентне середовище. Структура ринку транспортних послуг. Моделі ринків на транспорті. Досконала та недосконала конкуренція на транспортних ринках. Транспортне регулювання та власність. Транспортне підприємство як господарський суб'єкт.

Тема 3. Економіка різних видів транспорту. Роль та характеристика автомобільного транспорту. Попит і пропозиція на автомобільному транспорті. Законодавство з автотранспортних перевезень. Інформаційні системи управління та інформаційні технології на автомобільному транспорті. Роль та характеристика залізничного транспорту. Політика та реформи на залізничному транспорті. Законодавство з залізничних перевезень. Регіональне залізничне співробітництво, Світові тенденції розвитку залізничного транспорту. Ціноутворення на залізничному транспорті. Основні тенденції світового та місцевого розвитку морського та річкового транспорту. Політика, роль та відповідальність національних та міжнародних контролюючих органів. Ціноутворення морських транспортних послуг. Економічна роль морських портів. Конкурентоспроможність портів кластерів. Портове ціноутворення. Основні тенденції світового та місцевого розвитку авіаційного транспорту. Політика, роль та відповідальність національних та міжнародних контролюючих органів. Ціни на послуги авіаційного транспорту. Управління авіакомпаніями та аеропортами.

Тема 4. Транспортна політика України. Національна транспортна модель, стратегія та генеральний план. Стратегії та плани Європейського Союзу, політика Європейського Зеленого курсу. Дорожня карта до єдиного європейського транспортного простору. Стратегія стійкої та розумної мобільності. Генеральний план спільного залізничного підприємства Європи. REPowerEU.

Модуль II. Економіка підприємства водного транспорту

Тема 5. Підприємство водного транспорту як суб'єкт господарювання. Класифікація підприємств. Організаційно-правові форми господарювання юридичних осіб. Організаційні форми та процеси взаємодії підприємств транспорту. Порядок утворення та ліквідації підприємства. Попит на перевезення. Теоретична та емпірична основа для аналізу попиту на перевезення. Вибір виду транспорту, транспортного засобу. Оцінка економії часу в дорозі.

Тема 6. Основні і оборотні засоби підприємства водного транспорту. Основні засоби, їх структура та класифікація. Вартість основних засобів. Зношування основних засобів. Амортизація основних засобів: поняття та способи нарахування. Показники стану та ефективності використання основних засобів. Склад, структура та класифікація оборотних засобів. Кругообіг оборотних засобів. Показники оборотності, стану та ефективності використання оборотних засобів. Методи визначення потреби у оборотних засобах.

Тема 7. Трудові ресурси підприємства водного транспорту. Персонал підприємства. Особливості організації та нормування праці на підприємстві. Показники ефективності використання трудових ресурсів. Заробітна плата. Форми та системи оплати праці на транспортному підприємстві.

Тема 8. Фінансові результати підприємства водного транспорту. Сутність і класифікація витрат. Поняття та види собівартості. Методи розрахунку собівартості перевезень. Доходи транспортного підприємства. Особливості ціноутворення на транспорті. Тарифи на транспортні послуги. Зовнішні витрати на транспорт. Прибуток та рентабельність транспортного підприємства. Фінансовий стан транспортного підприємства. Система показників фінансового стану.

Практичні заняття курсу передбачають проведення наукових досліджень, дискусії за темами, виступи та презентації з тематики дисципліни.

ОЦІНЮВАННЯ

Форми поточного та підсумкового контролю	Поточний контроль – 100 балів
КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	
Підсумкові бали з навчальної дисципліни визначаються як сума балів, отриманих здобувачем протягом семестру.	

Відвідування лекцій:

За відвідування кожної лекції нараховується 1 бали. Максимальна сума становить 10 балів.

Практичні заняття:

Оцінюються за виконанням наукових досліджень та інших завдань та активністю здобувачів вищої освіти на заняттях, їх відповідями, доповідями та ступенем залученості у дискусії (до 6 балів за практичне заняття). Максимальна сума становить 12 балів.

Самостійна робота

Написання та захист на практичному занятті реферату (тематика погоджується із викладачем курсу) у вигляді доповіді та/або презентації оцінюються до 18 балів.

Додаткові бали до поточного контролю здобувач освіти може отримати, пройшовши навчальний курс у вигляді неформальної освіти з отриманням сертифікату в межах предмету вивчення дисципліни та пройшовши процедуру визнання згідно [Положення про визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті здобувачами вищої освіти ДУІТ](#).

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ: НАЦІОНАЛЬНА ТА ECTS			
Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	Відмінно («зараховано»)	A	«Відмінно» - теоретичний зміст курсу освоєний цілком, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання виконанні в повному обсязі, відмінна робота без помилок або з однією незначною помилкою.
82-89	Добре («зараховано»)	B	«Дуже добре» - теоретичний зміст курсу освоєний цілком, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання виконанні, якість виконання більшості з них оцінено числом балів, близьким до максимального, робота з двома – трьома незначними помилками
75-81		C	«Добре» - теоретичний зміст курсу освоєний цілком, практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання виконанні, якість виконання жодного з них не оцінено мінімальним числом балів, деякі види завдань виконані з помилками, робота з декількома незначними помилками, або з однією – двома значними помилками
64-74	Задовільно («зараховано»)	D	«Задовільно» - теоретичний зміст курсу освоєний не повністю, але прогалини не носять істотного характеру, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених програмою навчання навчальних завдань виконано, деякі з виконаних завдань, містять помилки, робота з трьома значними помилками
60-63		E	«Достатньо» - теоретичний зміст курсу освоєний частково, деякі практичні навички роботи не сформовані, частина передбачених програмою навчання навчальних завдань не виконані, або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до мінімального, робота, що задовольняє мінімум критеріїв оцінки
35-59	Незадовільно («не зараховано»)	FX	«Умовно незадовільно» теоретичний зміст курсу освоєний частково, необхідні практичні навички роботи не сформовані, більшість передбачених програм навчання, навчальних завдань не виконано, або якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до мінімального; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання), робота що потребує доробки
1-34		F	«Безумовно незадовільно» теоретичний зміст курсу не освоєно, необхідні практичні навички роботи не сформовані, всі виконані навчальні завдання містять грубі помилки, додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не приведе до значимого підвищення якості виконання навчальних завдань, робота, що потребує повної переробки

ІНФОРМАЦІЙНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Методичне забезпечення:

1. Робоча програма навчальної дисципліни.
2. Силабус навчальної дисципліни.
3. Конспект лекцій.
4. Google Classroom «Економіка транспорту».
5. [Електронні ресурси бібліотеки ДУІТ](#).

Макаренко М.В., Яновська В.П., Творонович В.І., Приймук О.Р. та ін. (2019) Економіка залізничного транспорту: Навчальний посібник. К.: Профкнига, 364 с.

Коба В.Г., Боняр С.М., Бабіна О.Є., Карпенко О.О. та ін. (2017) Економіка підприємств водного транспорту: Навчальний посібник. К.: ТОВ «СІК ГРУП УКРАЇНА», 474 с.

Економіка транспорту: Навчальний посібник. За ред. В.Г. Коби. К.: КДАВТБ КМУЦА, 1999. 254 с.

Кулаєв Ю.Ф. (2012) Економіка залізничного транспорту. К.: «Фенікс», 240 с.

Список рекомендованої літератури

1. Immers L.H., Stada J.E. Basics of Transport Economics. Heverlee, February 2004 (Updated August 2007). 59 p. <https://www.mech.kuleuven.be/cib/verkeer/dwn/H111part4.pdf>

2. Kockelman K., Chen T.D., Larsen K., Nichols B. The Economics of Transportation Systems: a Reference for Practitioners. University of Texas at Austin. January 2013. 310 p. https://ctr.utexas.edu/wp-content/uploads/pubs/0_6628_P1.pdf

3. Palma A., Lindsey R., Quinet E., Vickerman R.A Handbook of Transport Economics. – Edward Elgar Pub, 2011. – 928 p. <https://econpapers.repec.org/bookchap/elgeebook/12679.htm>

4. Rodrigue J.-P. The Geography of Transport Systems, Fifth Edition, New York: Routledge, 2020. 467 p. <https://transportgeography.org/>

5. Transportation Economics. Universities-National Bureau Committee for Economic Research. January 1965. <https://www.nber.org/books-and-chapters/transportation-economics>

Додаткова інформація

Детальнішу інформацію щодо методів навчання, форм оцінювання, самостійної роботи та повного списку літератури наведено у Робочій програмі навчальної дисципліни

Щодо академічної доброчесності

Дотримання академічної доброчесності засновується на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів ДУІТ:

[Кодекс академічної доброчесності Державного університету інфраструктури та технологій](#)
[Положення про систему забезпечення академічної доброчесності у Державному університеті та технологій](#)

[Положення про Комісію з академічної доброчесності у ДУІТ та Комісію з етики та управління конфліктами у сфері академічної доброчесності у ДУІТ](#)

Порушення [Кодексу академічної доброчесності ДУІТ](#) є серйозним порушенням, навіть якщо воно є ненавмисним.

Списування під час контрольних заходів заборонені.

Усі письмові роботи, виконані в електронному вигляді (реферати), перевіряються на наявність плагіату згідно з [Положенням про порядок перевірки навчальних, кваліфікаційних, науково-методичних наукових та інших робіт на наявність ознак академічного плагіату у ДУІТ](#). У випадках виявлення порушення – реагування відповідно до [Кодексу академічної доброчесності ДУІТ](#).

Щодо відвідування

Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (хвороба, міжнародне стажування, індивідуальний графік) навчання може відбуватися в онлайн (або змішаній) формі за погодженням із деканом факультету.

Неформальна освіта

Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується «[Положенням про визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті здобувачами вищої освіти ДУІТ](#)».